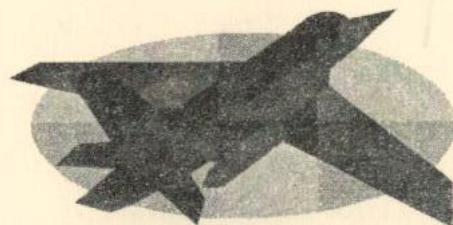

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

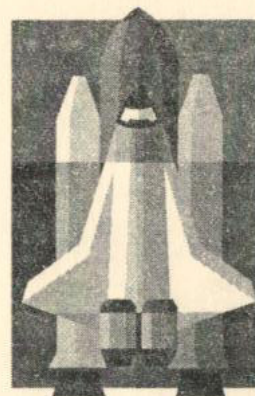

МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної конференції

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ**

20-21 квітня 2010 р.

Київ 2010

УДК: 009 (082)

Актуальні проблеми психології діяльності в особливих умовах: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 20-21 квітня 2010 р., Національний авіаційний університет / за заг. ред. О.В. Петренка, О.М. Ічанської. – К. : Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк». 2010. – 128 с.

Містить матеріали доповідей щорічної науково-практичної конференції з проблем психології діяльності в особливих умовах.

Організаційний комітет

Голова оргкомітету:

В.П. Харченко, д-р тех. н., проф., заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, проректор з наукової роботи Національного авіаційного університету

Заступник голови оргкомітету:

О.В. Петренко, к. психол. н., доц., завідувач кафедри авіаційної психології, заступник директора Гуманітарного інституту НАУ з наукової роботи

Члени оргкомітету:

О.М. Ічанська, доц.

С.С. Луппо, ст. викл

Л.В. Помиткіна, доц.

О.І. Западенко, викл.

О.В. Сечейко, доц.

Я.І. Пономаренко, зав. лаб.

О.В. Гірчук, ст. викл.

Н.С. Хімченко, викл.

В.В. Злагодух, ст. викл.

Секретаріат конференції

О.В. Гірчук (голова секретаріату)

А.В. Нагайко

*Рекомендовано до друку вченою радою
Гуманітарного інституту НАУ
(Протокол №7 від 14 квітня 2010 р.)*

посвідчення про отримання робочої спеціальності «Пожежний-рятувальник». Основними методами вивчення поповнення в підрозділах є методи аналізу документів, бесіда, спостереження.

Запропонована система пролонгованої діагностики успішності професійної діяльності в процесі професійного психологічного відбору і супроводження професійної підготовки кандидатів на службу та бійців пожежно-рятувальних підрозділів забезпечує послідовність і накопичення достовірної інформації про професійну придатність кандидата та успішність його діяльності в період проходження служби.

Юлія Рутковська

м. Київ

Екзистенційні основи психологічного супроводу професійної діяльності авіаспеціалістів з організації повітряного руху (ОПР)

Особливі умови професійної діяльності авіаспеціалістів з ОПР (складний характер процесу управління ПР, високий рівень особистісної відповідальності, нерівномірність навантажень, жорстка регламентованість діяльності, вірогідність виникнення небезпечних ситуацій в польоті) призводять до виникнення в них негативних психічних станів, а, згодом, до формування синдрому професійного вигорання, що супроводжується переживанням

втрати почуття смислу власної діяльності і зниженням професійної надійності. На нашу думку, для аналізу психологічних причин виникнення цих станів потрібен екзистенційний рівень пояснення, адже вигорання – це, перш за все, плата за власні нереалізовані життєві очікування. Визначаючи загальну життєву ситуацію людини, в особливо тяжких випадках вигорання призводить до розвитку екзистенційного неврозу, який супроводжується відчуттям втрати смислу життя. Отже, екзистенційний розвиток особистості є одним з визначальних факторів успішної професійної діяльності авіаспеціалістів з ОПР.

З метою вивчення екзистенційних аспектів професійної діяльності авіаспеціалістів з ОПР нами було організовано та проведено емпіричне дослідження. Вибірку склали 50 авіадиспетчерів-інструкторів та керівників польотів, які проходили перепідготовку в навчальному Центрі аеропорту Бориспіль. За методикою «Емоційного вигорання» В.В. Бойко було виявлено початок в них формування симптомів емоційного вигорання: неадекватне вибіркове реагування та емоційно-етичну дезорієнтацію. За методикою В.Ю. Котлякова було виявлено, що провідними в системі життєвих смислів цих спеціалістів є такі, що належать до категорій: «Сімейні», «Екзистенційні», «Смисли самореалізації», та майже відсутні смисли, пов'язані з розширенням знань про себе та довкілля («Когнітивні»). За методикою Е.Б. Фанталової «Співвідношення цінності та важкодосяжності в різних сферах життя» було виявлено, що творча

діяльність є для них найменш цінною та має низькі можливості її реалізації. За допомогою методики САТ А.Маслоу було визначено рівень та особливості самоактуалізації авіаспеціалістів. Виявилося, що властивим для респондентів є невисокий рівень та наявність проблем самоактуалізації, що є індикатором результату здійснення смислу життя. На основі отриманих даних було розроблено стратегію психологічного супроводу, спрямовану на актуалізацію процесів пошуку смислів власного життя, усвідомлення свободи та відповідальності, розкриття потенціалу своїх можливостей та відновлення самоідентичності особистості – справжнього Я.

Література:

1. Болотова М.А., Купин В.В., Петрова М.В. Оценка состояния профессионального здоровья авиадиспетчеров // Вестник психотерапии. – 2007. – № 21(26). – С. 101–109.

Вікторія Рябченко

м. Київ

Когнітивний стиль як фактор успішності оволодіння професійними навичками студентами-авіадиспетчерами

Діяльність авіаційного диспетчера пов'язана з обробкою складної інформації та прийняттям важливих відповідальних рішень в умовах дефіциту часу. Професійний відбір із чіткою